

Värna våra yngsta

Späda barns rätt till hälsa och utveckling

Konferens i Stockholm 16–17 oktober 2018

Arrangörer:

Mammors sårbarhet under barndomen: Samband med det egna föräldraskapet

Wibke Jonas, PhD

Fleming Lab

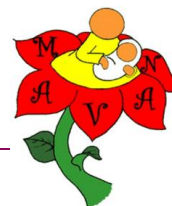
Department of Psychology

University of Toronto (UTM), Kanada &
Institutionen för Kvinnors och Barns Hälsa,

Karolinska Institutet

Värna våra yngsta 2018 - Wibke Jonas

Idag kommer jag att berätta om...

- Bakgrund till Maternal Adversity, Vulnerability and Neurodevelopment (MAVAN) studien
- Presentera resultat av 3 delstudier
 - Studie I – Mammans trauma under barndomen och amning
 - Studie II - Amning och “effekter” på mor och barn?
 - Studie III - Mammans trauma under barndomen, ångest och barnets temperament
- Sammanfattning av resultaten

Bakgrund

Mammans barndom påverkar nästkommande generation – ”Intergenerationella effekter”

- Negativa erfarenheter under barndomen påverkar neurobiologisk utveckling (t ex stress reaktivitet) *(Meaney & Szyf, 2005)*
- Betydelse för hur en kvinna betar sig när hon själv blir förälder senare i livet *(De Wolff & Ljzendoorn, 1997)*.
- Svårare att utveckla ett lyhört förhållningssätt och känslighet gentemot sitt barn *(Belsky et al. 2005)*.
- Större risk för beteendeproblem och psykiska svårigheter hos barnen *(reviewed av Gaudreau et al. 2014)*

Maternal Adversity, Vulnerability and Neurodevelopment Study (MAVAN)

- Att studera samband mellan mammans sårbarhet och utsatthet *under hennes egen barndom* och *hennes barns* socio-emotionella, kognitiva och neuro-psykologiska utveckling under de första 10 åren.
- Särskilt fokus ligger på
- Pre- och postnatal sårbarhet (t ex mor-fetus interaktion, psyk)
- Miljömässiga faktorer (t ex socio-ekonomiska)
- Genetiska faktorer (t ex genuppsättning, epigenetik)
- Fysiologi (t ex stress biologi)

Maternal Adversity, Vulnerability and Neurodevelopment Study (MAVAN)

- Prospektiv longitudinell multicenter studie
- Hamilton, Ontario & Montreal, Quebec; Kanada
- 500 mor-barn par
- Först- och omföderskor
- Graviditetens 2:a trimester
- Täta uppföljningar under de första 2 åren, sedan årligen
- Rekrytering under 2003–05, sista uppföljningar 2015

Forskningsfrågor

Delstudie I

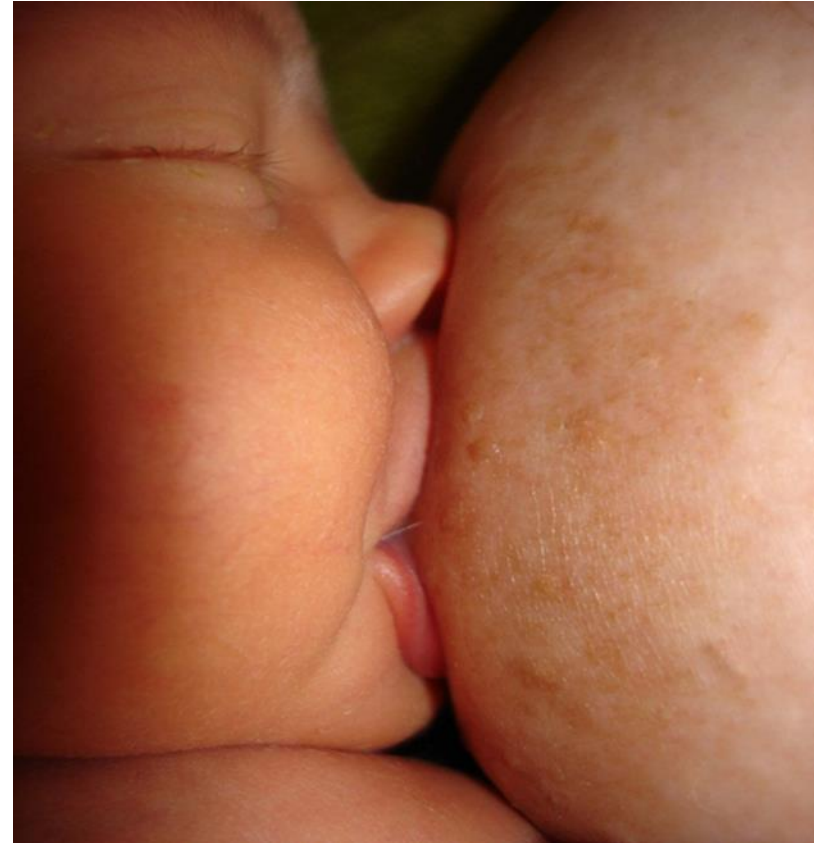
- Finns det samband mellan mammans trauma under barndomen och hennes omvårdnadsbeteende, t ex amning när hon själv blir mamma?

Karin Broos - Det stora blå I , 2010

Delstudie II

- “Effekter” av amning på mor och barn?

Delstudie III

- Finns det samband mellan mammans trauma under barndomen, hennes välmående och barnets temperament?

Instrument

- **Amning** Hel-och delamning vid 3, 6 och 12 månader, duration, attityder
- **Depression, ångest** (*CES-D; EPDS, Cox 1980; STAI, Spielberger 1990*)
- **Mammans sensitivitet gentemot barnet** (*Ainsworth Sensitivity Scales, Ainsworth et al. 1971*) - Videofilmad mamma–barn samspel vid 3, 6 & 12 månader postpartum (samspel, tillgänglighet, akzeptans, känslighet)
- **Temperament** (*IBQ-R, ECBQ, Gartstein & Rothbart 1984*)
- **Trauma under barndomen** (*Childhood Trauma Questionnaire, Bernstein 1994*)

Childhood Trauma Questionnaire

CTQ (Bernstein et al. 1994)

- Upplevelse av **fysiska, emotionella och sexuella övergrepp** samt erfarenhet av **emotionell och fysisk försummelse** under barn- och ungdomen.
- 28 påståenden:
- “Jag kände mig älskad.”
- “Någon i min familj sa saker till mig som ‘ful’, ‘dum’ eller ‘lat’.
- “Någon familjen slog mig så hårt att jag behövde åka till doktorn eller sjukhuset.”

Early Childhood Behavior Questionnaire (ECBQ)

(Putnam, Gartstein & Rothbart, 2006)

- Barnets regulering och reaktivitet i vardagssituationer
- Neurobiologisk ansats
- **Negativ Affektivitet** (Obehag, rädsla, rastlöshet, sorgsenhet, perceptuell känslighet, blyghet, förmåga att lugnas ner, frustration. Högre poäng – emotionellt mindre stabila barn)
- **Surgency/Extraversion** (högre poäng – högre aktivitetsnivå, mer positiva gensvar i stimulerande situationer)
- **Effortful Control** (högre poäng - bättre självregulering)

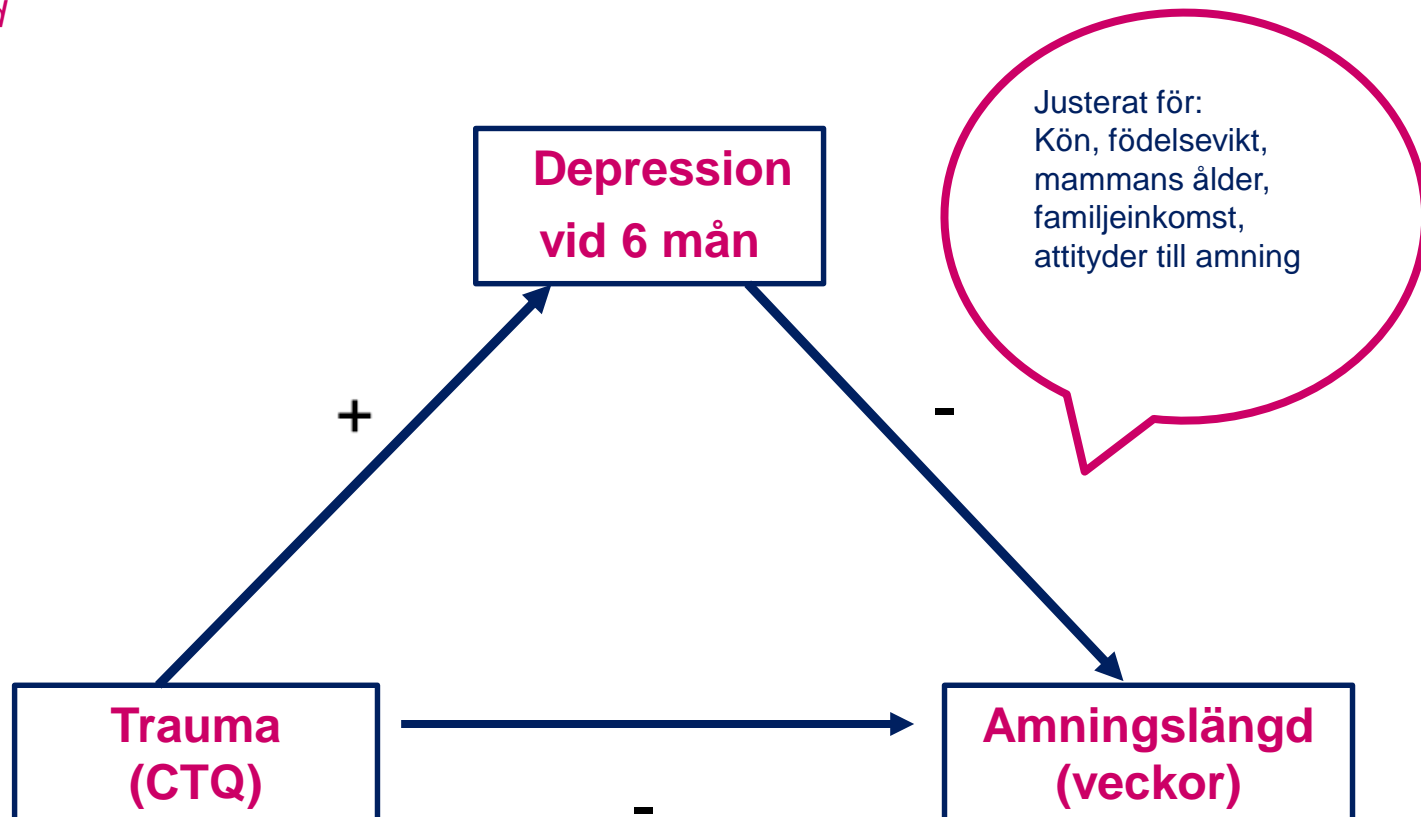
Resultat

Delstudie I

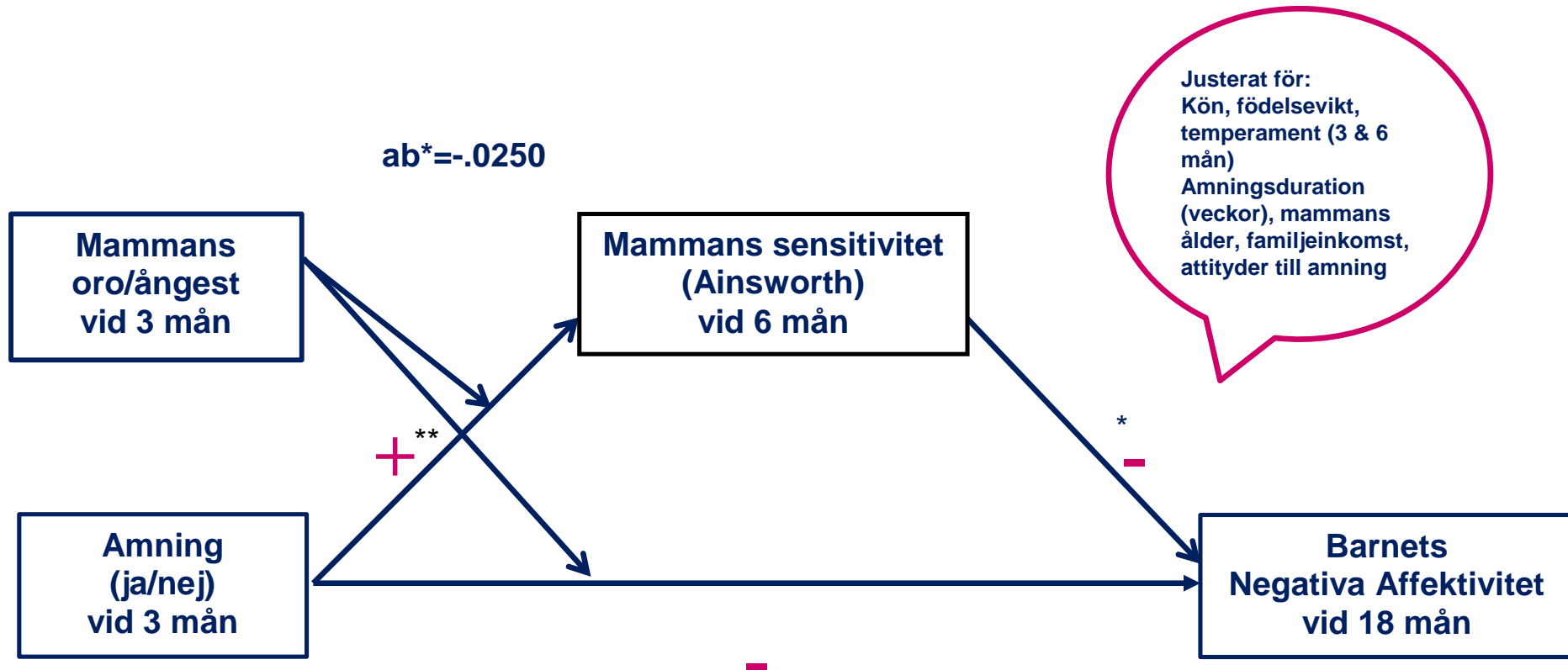
Mammans trauma under barndomen och amning

*Jonas et al.
2013 Genes,
Brain and
Behavior*

Delstudie II

Amning och barnets temperament

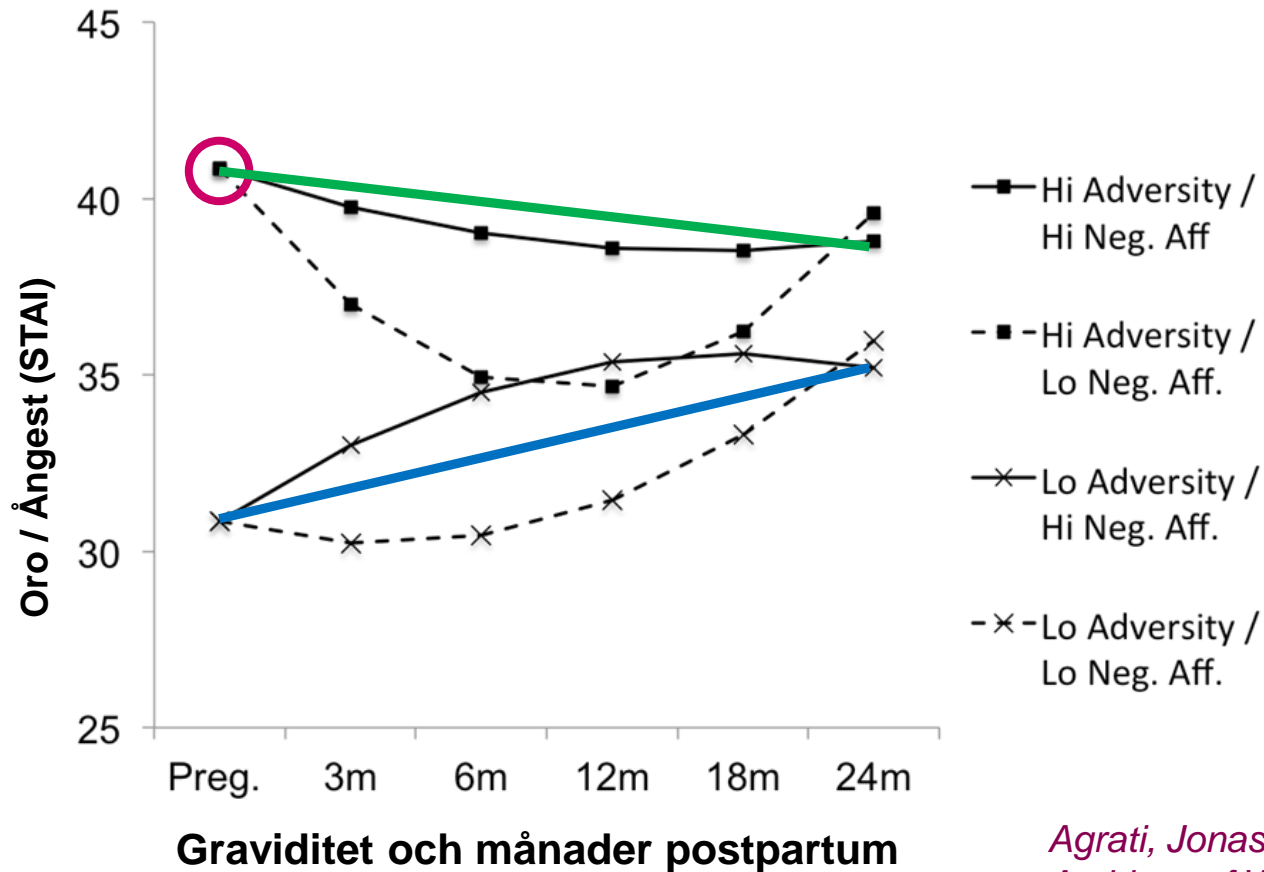
Jonas et al. 2015 Acta Paediatrica

Delstudie 3

Trauma, mammans oro och barnets temperament

3

*Agrati, Jonas et al. 2015
Archives of Women's
Mental Health*

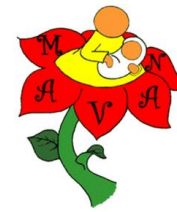
Några sammanfattande tankar...

- Kvinnor som varit utsatta för trauma under barndomen “lever med sitt förflutna” när de blir mammor själva och hade högre depressions nivåer 6 månader efter de har fött barn.
- Högre nivåer av depression var relaterad till kortare amningsduration.
- Amning i sin tur relaterade till ökad sensitivitet gentemot sitt barn hos mamman, vilket var associerat med mindre negativ emotionalitet hos barnet vid 18 månaders ålder. Dessa samband var särskilt uttalade hos mammor som hade något högre ångestnivåer.
- Kvinnor som har varit utsatta för trauma under barndomen hade högre ångestnivåer under de första 2 åren efter barnets födelse. Dessa nivåer samspelade med barnets temperament, särskilt negativ emotionalitet.

Några sammanfattande tankar...

- Våra resultat hjälper till att förklara en *samverkan* mellan mammans trauma i barndomen och välmående och amning hos mor och barn senare i livet samt barnets emotionella utveckling.

Tack för er uppmärksamhet!

**Karolinska
Institutet**

Ett stort tack
till alla familjer som har
deltagit i MAVAN studien!

Tack till alla medarbetare!

PIs

- **Alison Fleming**
- **Michael Meaney**
- Meir Steiner
- Ashley Wazana
- Leslie Atkinson
- Marla Sokolowski
- James Kennedy

Post Docs

- Katherine Cost
- Eva Unternährer
- Viara Mileva
- Rossana Bisceglia
- Daniella Agrati
- Dillon Browne

Värna våra yngsta 2018 - Wibke Jonas

14/11/2018

19